

Oponentský posudek

Disertační práce: Petr Sládeček, Novorenesanční kostely v Čechách a na Moravě

Petr Sládeček se ve své disertační práci věnuje dosud málo zpracovanému tématu novorenesanční sakrální architektury v Čechách. Ve svém výzkumu se musel zaměřit především na dosud neprobádané a nepublikované materiály, roztroušené v archivech mnoha institucí a v méně známých dobových periodících. Této náročné heuristické práci se intenzivně věnoval po celou dobu doktorského studia a ve výsledné disertaci ji plně zúročil.

Sládeček ve své práci prokazuje dobrou znalost recentní literatury, věnované problematice architektury 19. století v Čechách. Jak však správně poznamenává v úvodu (s. 7), autoři jako Martin Horáček, Rostislav Švácha, Jindřich Vybíral, Taťána Petrasová a Pavel Zatloukal, kteří uplatňují v rámci dané problematiky nové přístupy, se novorenesanční sakrální architektuře jako celku nevěnovali vůbec, nebo jen okrajově. Sládeček se tedy uchýlil k heuristickému bádání a v úvodu práce výsledky tohoto rozhodnutí glosuje: „Základ pro nové umělecko-historické koncepce a metodické postupy proto tato práce nemůže poskytnout. K rozšíření stavu dosud limitovaného poznání však přispět může.“ (s. 9) Je třeba podotknout, že výsledná disertace nejen naplnila proklamovaný cíl, ale zakotvila navíc nashromážděné informace v promyšleně koncipovaném rámci, interpretujícím novorenesanční kostely v kontextu architektury 19. století i v souvislostech kulturně-politického dění. Těžiště práce spočívá v rozsáhlých kapitolách, věnovaných evangelické architektuře v Čechách a na Moravě v rámci „dlouhého 19. století.“ Tato část Sládečkova výzkumu přináší české uměnovědě celou řadu nových a zásadních podnětů (s. 50-158). Další devízou práce je mimořádná citlivost autora vůči detailu a schopnost sestavit ze „střípků materiálů“ „mozaiku“ (s. 9), která mimořádně plasticky vykresluje každodenní realitu a rutinu nejen architektů, stavitelů, ale také stavebníků a objednavatelů. Autor však zároveň dokazuje, že je schopen přejít od analýzy k syntéze, od detailu k celku a v závěru práce navrhuje přehlednou typologii novorenesanční sakrální architektury v Čechách (s. 167). Shromážděný materiál Sládeček argumentačně využil také k formulování zajímavé polemiky s tradičním „materialistickým“ zdůvodňováním stylové volby v rámci sakrální architektury 19. století (s. 168-169).

Práci by bylo možné vytknout jen několik formálních nedostatků. Text by si zasloužil pečlivější redakci a důkladnou jazykovou korekturu. Byly by tak odstraněny některé stylistické těžkopádnosti (např. nesrozumitelně formulovaný odstavec na straně 31), opakování vět (rovněž s. 31) a zbytečné překlepy (antikizující, ne antikuzující – s. 17, dále např. s. 157). Drobné nepřesnosti jsou v údajích v bibliografii (*Sloh řádu a svobody* není disertací Martina Horáčka, ale jeho diplomovou prací - s. 203, uváděný Vybíralův článek z roku 1995 – s. 211 – byl jen doplňkem mnohem zásadnějšího výstavního katalogu Jindřich Vybíral, *Ignác Vojtěch Ullmann*, kat. výst., Národní Galerie, Praha 1994, který uveden není).

Na závěr je možné nabídnout dalšímu bádání Petra Sládečka nové podněty. Jeho pozornosti by bylo možné doporučit některé práce, zajímavě odhalující klasicistní – renesancistní estetiku v rámci architektonických realizací, recipujících zdánlivě výhradně gotiku. V této souvislosti lze zmínit zejména některé další práce Jindřicha Vybírala (Jindřich Vybíral, Peter Parler in der Sicht Bernhard Gruebers. Zur Rezeption der Gotik im 19. Jahrhundert, *Architectura* XXX, 2000, s. 174–188) a Martina Horáčka (Martin Horáček, Bernhard Grueber a jeho příspěvek k počátkům novorenesance v Čechách, *Umění* LI, 2003, s. 30–43, cit. s. 32, 35, 38–40), které zatím unikaly autorově pozornosti, ale zejména jemu pravděpodobně dosud neznámé bádání mladé historičky umění a architektury Věry Laštovičkové (Věra Laštovičková, Zwischen Klassik und Romantik. Das architektonische Schaffen Bernhard Grubers, *Umění* LXI, 2013, č. 2, s. 138–162, Eadem, *Architekt Bernhard Grueber (1806–1882)*, diplomová práce, Ústav pro dějiny umění FF UK, Praha 2008).

Petr Sládeček odevzdal propracovanou disertační práci, účelně shrnující výsledky jeho dlouholetého bádání. Práci jednoznačně doporučuji k obhájení.

V Praze dne 18.5.2015

Doc. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.